

Egy nap meg egy petárda meg ilyenek

Volt már annak tizenegy vagy tizenkét napja is, hogy megállás nélkül, folyamatosan, no nem valami nagy vehemenciával, hanem csak úgy, csendesen esett az eső. Nem ritka az ilyen novemberben. Nem enged ki ez a szemét, mondta félhangosan Lackó orrával teljesen az üvegre tapadva, az ablaküvegre, mely úgy tolakodott oda bent és kint közé, mint tarka látványosságokkal teli zsúfolt utcán a bámészkodó mellé a zsebtolvaj, milyen édes az a kis angyal ott fönn a homlokzaton, melyik?, az ott ni, az erkély fölött, jaj!, bocsánat. Pedig az ebédnél azt mondta, hogy majd négy órákor meggyújthatom. Biztosan nem is gyulladna meg. Egész biztos, hogy nem gyulladna meg ebben az esőben. De hát az a gyerek a bolhapiacon azt mondta, hogy: "Kishaver, ez a petárda egy vízzel teli kádban is eldurran, és olyan hangja van, hogy egy halott is felébred rá.". Már megint átverték! Akkor most meg mi a francot csináljak? Csicska Lacka, gyere csocsózni, kiáltott be a nyitott ajtó előtt elrohánó Balázs. Állítólag valaki egyszer látta Balázst nem-rohanni, de hogy kicsoda és mikor, azt senki sem tudta megmondani. Anyád csicska, rohant ki Balázs után Lackó. Az orra nyoma még sokáig megkülönböztethető maradt az ablaküveg többi orrlenyomatától. Lackó volt a legfiatalabb, és ő volt a legkevesebb ideje ennek a szemétnek a csoportjában, még gyakran tapasztotta orrát az üvegre. A győztessel jövünk, estek be egyszerre a játéktér ajtaján. A *csicska* és az *anyád*, mint minden kimondott szó ebben az intézetben az idő gondozásába került, melyről meg kell jegyezni, hogy elég nagy hatékonysággal pátyolgatta gondozottait.

Hát akkor legyen csocsó. Csocsó az a játék, amelyet nevelőotthonokban és kaszárnyákban szabadidőtöltés végett játszanak nagy előszeretettel. Tölthetek? Tölts! Tűz!

Elkezdődött a meccs. A fehér műanyaggyó látszólag teljesen összevissza pattogott a pályán. Váltakozó erővel csapódott hol az asztal falának, hol a bábuk lábának, fejének. Pedig „ebben a játékban” rend volt, ugyanolyan rend, mint az ebéd utáni fogmosások és előtti sorakozók között. Lackó, ne pörgess! Már megint velem van baja. Ez a szemét és Jancsika volt az ellenfél, a győztes. Szuper! Jancsika lőtt gólt. Nem érvényes! Ne magyarázz már, dobd be azt a labdát. Kettő null. Balázs, tudod mi az a csukló? Igen tudom, és akkor mi van. Azzal játsszál, a kapussal meg védjél, mondta ezeket az ebben a játékban evidenciákat Lackó. Neurotikus gyerekek csak evidenciákat (bizonyításra nem szoruló mondatok) szoktak egymásnak mondani, ha meg nem maguk között vannak, akkor is csak ilyeneket mondanak. De ez csak így, magunk között legyen mondvá. Három null. Csinálj már valamit, te fasz! Jól van na, ezt te sem tudtad volna kivédeni, különben is nekem eggyel kevesebb háttvédem van, az a barom Dézi a múlt héten összetörte az egyiket. „Anyád barom”, jól, böffent föl a Zsuzsa nénibe viszonzatlanul szerelmes Dézi a sarokban. Na, Dézikém! Döntsd már el, hogy mire költöd a megtakarított százötvenezer forintodat, Zsigulira vagy pedig egy OTP-öröklakásra fizetsz be? Menjen már, Zsuzsa néni, ki a fasz, bocs, vesz ma már Zsigulit. *Gazdálkodj okosan*-t játszottak.

Ki jön velem a győztesse?... Semmi válasz. Na, nem azért nem jött válasz, mintha nem lett volna csocsózni akaró, hanem, mert csend lett. A kés is megállt a levegőben, mondhatnánk, ha mondhatnánk, azonban a csocsógyó nem volt kés, és kihasználva a játékosok készségét becsorgott a kapuba. Négy null. Négyes volt a meccs. Na, ki jön velem? De szószátyár lettél Zolika. Zoltán!, jó, magának is meg ezeknek a taknyosoknak is, Zoltán! Balázs, maradsz? Maradok, baszd meg! Mondtam, hogy Zoltán! Jól van na, Zoltán, dobd már be.

Zolika Zoltán, Zoltán Zolika egy jó éve, mióta az intézetbe került, hallgatott. Az apja megölte az anyját, majd öngyilkos lett. Halálosan féltékeny volt. Senki nem volt, aki magához vette volna a gyereket, így került az intézetbe. Bent elhallgatott. Ha feleltették, nem szólalt meg. Minden felelete egyes volt. Újra kellett járnia az ötödiket, ezért került ennek a szemétnek a csoportjába. Aztán a

dolgozataiból kiderült, hogy ír. De még hogyan! Fogalmazásainak olvastán a magyartanárban felsejlett alkoholizmusa előtti írói készlődése, a matematikatanár mire elismételte a kérdést, hogy háromszázhuszonötben a huszonöt hányszor van meg, addigra Zolika füzetében rég benne volt $325:25=13$ (harminckettőben a huszonöt megvan

75

0

egyszer, mert egyszer öt az öt, -höz, hogy tizenkettő legyen kell adni hetet, maradt az egy, egyszer kettő kettő, meg egy az három, -hoz, hogy három legyen nem kell adni semmit, lehozom az ötöt, hetvenötben a huszonöt megvan háromszor, mert háromszor öt az tizenöt, -höz, hogy tizenöt legyen kell adni nullát, maradt az egy, háromszor kettő hat, meg egy az hét, -hez, hogy hét legyen nem kell adni semmit). Márpedig aki kétjegyűvel tud osztani, az már partiképes, legyen akár szellemifogyatékos vagy csak simán neurotikus. Hetente kétszer, kedden és csütörtökön abban a reményben járattak pszichológushoz, hogy megszólal. A pszichológusnőt a gyerekek csak *Pszihó Katának* nevezték. A nevelők, kik egymás között szintén ezt a gyerekek adta nevet használták, természetesen hatalmas pofonokkal toroltak meg, ha elcsíptek egy-egy gyerekhangú Pszihó Katát. Zolika keddi és csütörtöki Pszihó Katánál tett látogatásai teljesen egyformán teltek. Felment az ebédlő fölötti folyosóra. Benyitott a pszichológusnő szobájába. Kopogtatás nélkül, amiért is Pszihó Kata úgy döntött, hogy ez lesz az első, amit kiver a gyerekből, a kopogtatás. Hogy veszi az ki magát, hogy csak úgy kopogtatás nélkül nyissunk be valahova, és ha vannak bent? Aztán gondosan, talán az indokoltnál egy kicsit gondosabban is, bezárta maga mögött az ajtót. Legalább nem csapkodja, ezt már elértem. Kezeit karba fonta, és nekitámaszkodott az ajtónak, belülről. Az istennek sem érted meg, hogy nem kocsmában vagy! Hallgatott. Hallgatott, és nézte Pszihó Katát. Nézte Pszihó Katát, aki bevetett mindent. Azt is mondhatnánk, hogy beleadott apait, anyait. De hát, Zolika árva gyerek volt, és csak nézte ott támaszkodva a pszichológusnőt, aki csak mondta a magát, mint anya a hülye gyerekének, aki mondta okosan és szépen, ahogyan jó tanár a jó diáknak, aki ordított, mint egy kiképzőtiszt. Zolika meg csak hallgatott. Aztán fél ötkor, a kezelés végeztével, ahogy jött, úgy ment, szó nélkül. Ám ezen a kedden a fiú érkeztere Pszihó Kata a helyén ülve maradt. Hátát nekitámasztotta a szék támlájának, kezeit ő is karba

fonta, és hallgatott. Hallgatott és nézte Zolikát, a szemét, mely olyan kék volt, hogy kéksége feledtette a borult idő felhőinek szürkeségét. Aztán egy negyedóra elteltével megmozdult. Nem hirtelen, nem kapkodva, hanem valami végtelen könnyedséggel a mozdulatában megemelkedett. Egy pillanatra azt hihette az ember, hogy így marad ülés és állás között félúton, megemelkedve, de nem maradt így, hátratolta a széket, és kilépett az asztal mögül. Az előző könnyedséggel odalépett a fiú elé, még mindig a szemét nézve megállt előtte, majd hagyta a szemét a francha, és letérdelt. Egy csipetnyi örökkévalóság múltán (kábé fél perc) nagyot nyelt, és felállt. Jobb kezének mutatóujját végighúzta a fiú szája élén, és azon a hangon, melyen szeretkezés után a nők szólnak kedvesükhöz (gyútsál meg, drágám, nekem is egy cigit) azt mondta Zolikának, kevesebbet dohányozzál, vagy gyakrabban mossál fogat, mert bűdös a szád.

Ez a szemét és Jancsika nyert már megint. Most éppen négy egyre. De hisz ők voltak a nyerő oldalon. Pedig a Zolika Balázs duó vezetett egy nullra. Nesztek, basszátok meg, kiáltott Zolika, mikor bepöckölte a golyót ennek a szemétnek a kapujába. Ha már beszélsz, fiam, beszélj normálisan. Azt azért mégsem mondhatom, hogy gyerekek, a Psziho Kata leszopott, nem hinnék el, kiröhögnének ezek a barmok, maradt csöndben Zolika.

Hadd menjek ki meggyújtani! Mondtam már, Lackó, hogy nem mehetsz ki, esik az eső. Azt látom, de az ebédnél azt mondta, hogy majd négy órakor meggyújthatom, és már mindjárt öt óra van. Hagyd már abba! Gyerünk, aki edzésre jön induljon átöltözni! Zoltán, jössz? Hagyjon már ezzel a marhasággal! Mozogj már Lackó! Cselgáncs edzést tartott ez a szemét keddenként.

Hol a franchban van az övem, a hatodikos Kovács kereste az övét, az övét. Pedig azzal kötöttem át a cselgáncsruhámat. Ez mar megint valami kibaszás lesz. Biztos az a hülye Balogh basztat már megint. A szekrény mögött sincs, pedig mindig ide, a szekrény mögé szokta bedobálni a cuccomat. De akkor hova tette. Balogh, te szemét, hova dugtad az övemet, ordított Kovács. Úgyis tudom, hogy te dugtad el. Balogh, megöllek, rohant ki ordítva a szobából. Cselgáncskabátja mint egy nagy szárny, angyalszárny, úszott utána a folyosón. Nem volt meg az öve. Hova szaladsz, Kovácskám, fogta meg mindenütt Bandi bá a gyereket. Bandi bá, ki bátran volt mondható buzinak, nagy szeretettel és szakértelemmel fogta meg a

behisztizett gyerekeket. Így, ölében Kováccsal fordult egyet, majd nekidobta a falnak. Mint egy teniszlabda, ruganyosan és fehéren pattant vissza a gyerek Bandi bá ölébe. Kérdeztem valamit! Fixálta a fogast. Engedjen már el, a faszt, letépi a karomat. Nem értesz, Kovácskám! A gyerek karja különös árnyjátékba kezdett, most éppen liba próbált lenni, gá-gá-gá megyek világgá. Az az állat Balogh eldugta az övemet. Na jó, akkor most szépen bemész a szobába, leülsz az ágyadra, és megnyugszol. De menni kell edzésre. Azt mondtam, hogy leülsz az ágyadra, és megnyugszol, Letette a sírógörcsöt kapott Kovacsot az ágyára. Potyogtak a gyerek könnyei, mint a sáros udvaron a novemberi esőcseppek, rövid időn belül valóságos tócsa keletkezett az ágy mellett a padlón. Na jó, hozok egy pohár vizet, engedte el teljesen Bandi bá a gyereket. Mert örökösen csak rohángáltok, ordítottok és verekedtek. Nem értem miért nem lehet normálisan élni. Hát te mit csinálsz itt, Kovács, állt meg a gyerek fölött ez a szemét, aki időközben cselgáncsos csemetéit gyűjtötte össze. Kovács kihagyja a mai edzést, hozta a hírt a vízhozó. A kurva anyádat, olvasta Bandi bá ennek a szemétnek a szemében. A tiédet, olvasta emez a választ. Tökéletesen olvastak egymás szemében.

Mint medvebocskok, melyeket tréfás kedvű gondozóik cselgáncsruhába öltöztettek, gyúrták, taposták, harapták egymást a gyerekek a tornateremben. Az idő köszönt be ilyenkor. Nem maradt sokáig, és csak úgy, láthatóan unott pofával telte-múlta magát. Azért nem felejtette el megmutatni új cipőjét, *ADIDAS EQUIPMENT*, és meg is szólította a gyerekeket, olyan tanárosan. Szerbusztok! Az egy óra, az amíg itt vagytok edzésen. Értitek? Az egy hét, az egyik edzéstől a másikig. Tudjátok? De nem figyelt rá senki. Nem szerették a gyerekek ezt a magamutogató alakot. Szinte menekültek előle. Meg különben is, volt mit csinálniuk, edzetek.

Lackó, menjél föl! De én csak... Azt mondtam, hogy akire kétszer rá kell szólni az fölmegy. Már megint engem... Igen, már megint Lackót baszogatta ez a szemét. Pedig az a hülye hatodikos Balogh lökött neki a bordásfalnak, csapta be maga mögött a tornaterem ajtaját Lackó. Fölszaladt a szobájába, belerúgott a szekrényajtóba, még egyszer, majd ráhasalt az ágyára. Akkor most meg mi a francot csináljak?, tette föl ezen a délután másodszor a kérdést.

Egy kérdés elhangzott. Akkor most meg mi a francot csináljak? És most nem szaladt el Balázs az ajtó előtt. Egyáltalán. Senki nem

szaladt el az ajtó előtt, senki nem hívta Lackót csocsózni, senki nem hívta Lackót verkedni a hatodikkal, senki nem hívta Lackót elsimáztatni azt a spion Izsákit a hetedikből, senki nem hívta beszappanozni a lépcsőt, amin majd elcsúszik a Zsuzsa néni, akibe Dézi olyan nagyon szerelmes volt, és majd seggre ül ott a lépcsőn, aminek következtében el tudják dönteni, hogy kinek volt igaza, Dézinek-e, aki azt mondta, hogy nincsen Zsuzsa nénin bugyi, vagy Kovácsnak-e, aki azt mondta, hogy van rajta, csak nem látszík át a bevágás, mert bő a szoknyája, de különben sem tudna a szűk szoknya föllebbenni, legyen bármilyen jól beszappanozva a lépcső. Szóval, Lackó egyedül volt, és csend volt. Az elhangzott kérdés utáni csend, az a kedves, békés, lopott, kérdés utáni csend, amely udvariasan helyet enged a válasznak, ami természetesen volt, és már ott is volt. Meggyújtom a petárdát.

De hol? Vegyük észre, hogy ez itt egy alkérdés. Az előző, a főkérdéssel kábé olyan viszonyban van, mint egy alhadnagy egy főhadnaggal, vagy mint egy algebra egy főgebrával. Átmegyek a hatodikosok szobájába, és ott. Mire feljön valaki, rég itt vagyok, és csinállok valamit, alszok vagy olvasok vagy valami ilyesmit. Csak szorongass meg nyugodtan jó alaposan egy gyereket, no nem úgy mint Bandi bá, hanem a fejét, úgy belülről, érted, bámulatos dolgokra képes.

Nem lacafaszázott sokat Lackó. Fölkelt, kikukucskált a folyosóra, sehol senki, odaszaladt a hatodikosok ajtajához, hallgatózott egy kicsit, még mindig minden a terv szerint haladt, bár, ha látta volna valaki így, amint fülét rátapasztja az ajtóra és kezeit zsebeibe mélyesztí, biztosan kérdezett volna tőle valamit. De bent és kint csend volt. Jobb kezét szabaddá téve benyitott, és gyorsan belépett a szobába. Az ajtót nem zárta be. Futáskor ne legyen útban. Mondtam, ugye, hogy vág az esze. Meggyújtotta a kanócot. Egy, kettő, három és most eldobni... Igaza volt annak a gyereknek a bolhapiacón. Mintha az egész szobát akarták volna egyszerre, úgy ágyastul meg szekrényestül és mind a kilenc hatodikos összes cuccával együtt kivinni azon a szűk ajtón. A kurva anyádat, Balogh! Hol az övem! Lackónak nem volt módja tisztázni azt a félreértést, miszerint ő Lackó, és nem Balogh, Balogh lent volt edzésen, mert Kovács erősen szorította a torkát. Bandi bá érkezett még időben. Letépte Kovácsot Lackóról, de a nagy lendülettől átesett a gyerekeken. Kovács újra Lackó torkán volt. Bandi bá gyorsan felpattant, és lerúgta Ková-

csot Lackóról, majd még egyet belerúgva teljesen ártalmatlanná tette a gyereket. Kovács eszméletlenül nyúlt el a padlón, cselgáncskabátja felhajtódva letakarta a fejét. Ikarosz nézhetett így ki. Mit bámulatok, ordított az ajtóban összeszaladt gyerekekre Bandi bá.

A mai napon csoportom egy tanulója, Kovács epilepsziás rohamot kapott. A rohamos gyereket semlegesítettem, és a mentőket kihívtam, akik elszállították a gyereket. A rohamos gyerek egy ötödikes tanulót megsebesített. A sérült *gyereket* elsősegéllyel elláttam.

Hely, Év, Hó, Nap

Bandi bá.

Az eseménynaplóban volt olvasható ez a bekezdés. Az eseménynapló, mint minden napló egy abszolút személyes dolog volt, Esemény úr tulajdona. Lapozgatván benne a kíváncsi olvasó kis bekezdéseket láthatott, és olvashatott. Mindenféle színű és fajtájú tollal és néha ceruzával beírt sziporkákat, Esemény úr sziporkáit lehetett benne olvasni. Megtudhatta a kíváncsi olvasó, hogy bizonyos Hely, Év, Hó, Nap koordináták együttálltakor Dézi, kinek szerelmét Zsuzsa néni olyan galád módon nem viszonzta, megtagadta a számára kötelezően előírt gyógyszerek beszédését. Ezek a gyógyszerek természetesen nyugtatók voltak, és hatásmechanizmusuk leginkább lórúgáshoz vagy elfánttáposáshoz hasonlítható. A gyógyszerek kényszeradagolását elrendelték, és foganatosították. Vagy, ha már a kíváncsiság fel volt keltve, láthatta a mások privát dolgaiban vájkálni kedvelő, hogy a fent említett Kovács és Esemény úr kapcsolata igen szoros, mondhatni mindenlapos volt. Ennek a meghitt kapcsolatnak a gyümölcse ott lapult az oldalak között (privát kis gyümölcsprés) egy biankó, no nem csekk, hanem beutaló képében. Az intézet orvosa, elunván a Kovács miatti örökös rohangálást egy dátum beírásával Bandi bát avanzsálta beutalóvá. Mert-hogy ki a beutalt, az világos, de hogy a beutaló az-e amire írva vagyon, vagy az-e aki ráírta a vagyont, az már egy kicsit homályos.

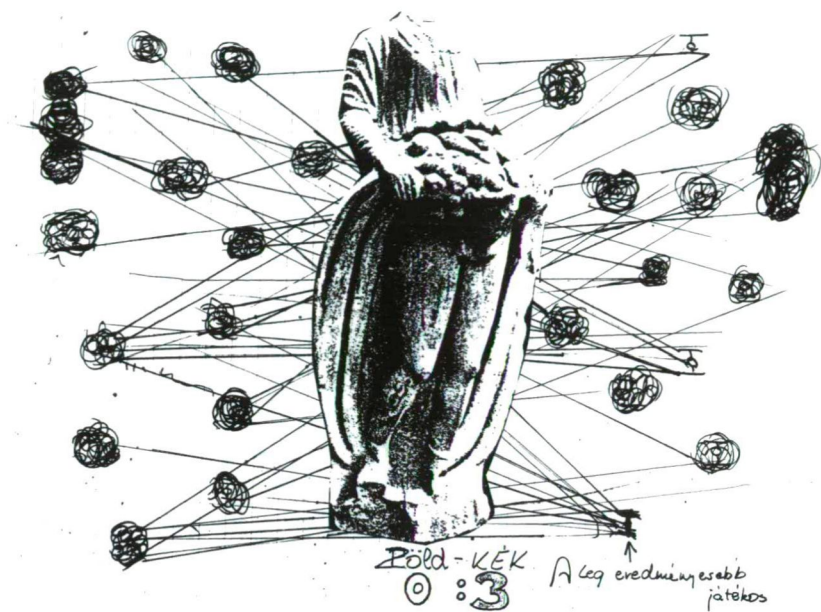
Kovács nem-ott-léte a vacsoránál az indokoltnál egy kicsit nagyobb lelkesedést váltott ki a csoportban. Legalább most jól beszél, mondta Dézi, és egy hirtelen mozdulattal beleevett a franciasalátába. Bandi bá először is gyorsan arcul kapta Dézit, egyébként, ő már többször értésére adta neki, hogy viszonzná, majd rögtönzött logika órát celebrált. Ha azt hiszed Dézíkém, hogy rajtad kívül más nem akar enni a franciasalátából, akkor nagyon tévedsz. Hamis

előtagú feltételes állítás (kondicionális) mindig igaz. Na már most, Dézi egyáltalán nem hitte azt, hogy rajta kívül más nem akar enni a franciasalátából, csak ő volt a leggyorsabb. Így, függetlenül attól, hogy tévedett-e Dézi, vagy nem, Bandi bá példamondata igaz volt.

Ami csak az enyém, azt mondani nem tudom. Pedig próbálom, de hát, nem is próbálhatom. Mondhatatlan, írhatatlan, olvashatatlan. Ezért olvashatatlan a *PRIVÁT PROFIT*. Ilyesmiket gondolhatott magában a hetedikes Takács, ahogy ott állt a szobában, és tekergette magára a törölközőt. A többiek éppen visszaértek a zuhanyozásból. Mi van, Takács, már megint nem akarsz fürödni? Hagyjatok békén. Zsuzsa néni, a Takács már megint nem akar fürödni, ordítottak mindannyian. Mi a baj, Takikám, lépett be Zsuzsa néni. Na gyere, kisfiam, szépen megfürdünk. Kivitte Takácsot a fürdőbe, lecsavarta róla a törölközőt, és levette róla a gatyát, melyet feslétsége miatt vagy miért olyan nagy igyekezettel próbált takargatni a gyerek. Ahogy a szappanos meleg víz a lefolyóban, úgy tűnt el Takács egyedülléte, mert nem lehet ott egyedüllétről beszélni, ahol más szappanozza az ember hátát, de hogy az ajtón szökött-e ki, vagy ez is a lefolyóban úszott le, azt ne firtassuk.

Kilépett az intézet kapuján, és rágyújtott ez a szemét. Mélyen letüdőzte az első slukkot, majd lassan, kis karikákban eregette ki a füstöt. Elindult a buszmegálló felé. Véget ért ez a nap is, mely mint a többi úgy csüngött az időn, mint száradó ruha a szárítókötélen piros, sárga, kék meg mindenféle színű csipesszel fölaggatva, és csak annyiban különbözött a többitől, hogy esős, keddi és novemberi volt. De hát esős, keddi és novemberi napból lehet négy vagy esetleg öt is egy évben. Na igen, de egy évben lehet az embernek négy vagy esetleg öt egyforma napja, nem igaz.

Szil István munkája